

DE DRAAK

Wat Pierre Kluykens, 60 jaar geleden, wist te vertellen over onze Draak.

Indien wij Marcus Van Vaernewijck moeten gelooven, maar wij gelooven hem niet graag, zou Biervliet den draak hebben ontvangen: “Dat deze antiquiteyt (de draak) is ghecomen van die edel keyserlicke stadt van Constantinopolen, als zij van Boudewijn, den grave van Vlaenderen ghewonnen wiert, ende viel die van Biervliet ten deele...”

Sanderus integendeel maakt in zijn *Flandria Illustrata* gewag van den draak welk eerst te Brugge zou beland zijn om als buit naar Gent te worden overgebracht: “pro spolio Gandavum venit...”

Pater De Jonghe die in zijn “Gentsche geschiedenissen” van 1746, een hartstochtelijke verdediger zijner stad, ondanks er tegen alles in is beweert op grond van loutere dichterlijke bespiegelingen, dat de Gentenaren den draak uit Brugge medenamen na den slag te Beverhout in 1382, toen zij “vijf daegen besig waeren met den roof”.

En heel naïef-psychologisch voegt de goede pater eraan toe: “Om wat reden souden de Gentenaers dit soo schoon pronkstuk den Draak tot Brugghe gelae-ten hebben, en slechteren buyt mede genomen hebben”.

De meeste schrijvers hebben zich trouwens in de volgende jaren en eeuwen weinig bekommerd om de juistheid of valsheid der legende en zich meestal vergenoegd de geschiedenis ervan in te leiden met de woorden als “on prétend” “naar verhaald wordt” “suivant nos historiens”, enz.

Enkel Steyaert in zijn “Beschrijving der stad Gent” (1838) beweert stellig dat de draak rechtstreeks door Boudewijn IX aan de Gentenaars geschonken werd, “die zich steeds waardig gedragen hadden, als prijs en belooning hunner braafheid en dapperheid”. Doch betrouwbare argumenten om zijne bewee-ningen te staven, laat hij maar liever achterwege.

Toen echter in 1839, wegens herstellingen aan het Belfort, de draak naar beneden moest gehaald worden, nam een dagbladschrijver, de Heer Schellinck, de gelegenheid te baat om een nieuw verhaal, zoo romantisch als onwaarschijnlijk te verzinnen, en als zuivere waarheid aan zijne lezers voor te schotelen. De draak zou volgens hem de St. Joriskerk te Constantinopel hebben versierd. Boudewijn zou hem aan de inwoners van Biervliet hebben geschonken die er de grootste zorg voor droegen, hem lieten vergulden en hem tegen de overige steden welke hem eveneens verlangden, moesten verdedigen, wat echter niet belette dat de Bruggelingen, hem in 1274 zouden bemachtigen, tot hij dan in 1382 door de Gentenaars na den slag van Beverhout werd meegenomen.

8 November 1980

Uit dit verhaal en al de vorige blijkt duidelijk dat iedereen tot voor enkele jaren het eens was om te verklaren dat de draak van het Belfort uit Constantinopel naar onze gewesten werd overgebracht en wel ten tijde van Graaf Boudewijn IX. Waar hij eerst in Vlaanderen werd geplaatst, hoe hij te Gent kwam en wanneer hij op het Belfort werd geheschen, waren echter evenveel vragen welke onbeantwoord bleven.

De draak van het Belfort was de Gentsche Sfinx geworden, welke in zijn dreigende houding en zijn vreeselijke oogen, zorgvuldig het geheim zijner levensgeschiedenis verborgen hield, tot plots eenigen tijd geleden uit een der zeldzame stadsrekeningen welke ons uit die periode bewaard zijn gebleven, het licht op de ware herkomst van den draak werd geworpen.

Voor velen zal het wellicht een ontgoocheling en een ontzuivering geweest zijn te vernemen, dat de draak als een doodgewoon ander voorwerp hier te Gent zelf werd vervaardigd.

Nog enkelen tijd poogden de verstokte aanhangers der legende zich nog aan het eene of andere argument vast te klampen en de beteekenis van het woord “Draak” dat in andere rekeningen, die van een zeker huis genaamd “den drake” had, in twijfel te trekken, doch zij moesten er weldra het bijltje bij neerleggen, en zich overwonnen geven, vooral nu het onwederlegbaar vaststaat dat men den opbouw van ons Belfort slechts in het begin van de XIV eeuw een aanvang werd genomen, en niet in de XIIe zooals vroeger wel eens werd vooropgesteld. Het is in 1321 dat het Belfort voor het eerst in de stadsrekeningen wordt genoemd: “De cost vanden werke an tbeelfroet, anden drake te breekene, ende anden burnepit”.

Er is hier dus wel spraak van het Belfort (tbeelfroet), doch met de “drake te breekene” wordt hier een huis bedoeld dat zich in de omgeving van het Belfort bevond en waarvan – zooals uit andere rekeningen blijkt – de materialen gediend hebben voor het bouwen van het Belfort, wat het woord “drake” naast dat van Belfort in diezelfde rekening uitlegt.

Trouwens, slechts in 1380 was de “oude cappe ghemaect up ‘t Belfort” zoodat men ook logisch mag besluiten dat men zestig jaren op voorhand den draak nog niet had laten vervaardigen: In de rekeningen van 1377-78 twee jaren dus voordat de “cappe” voltooid werd, zien wij dat er uitgaven aan den draak werden besteed.

“Vanden drake, vanden appele ende van de huese”. Dat er ditmaal geen spraak is van het huis “de drake” blijkt duidelijk uit de volledige zinsnede: “appele” en “huese”, immers beteekenen: de bol waarop de draak ronddraait, en de sluitpin, welke den draak in den torenspits vasthield.

Vijf jaren dus voordat, volgens de legende, de Gentenaren den draak aan de Bruggelingen ontroofden, werd hier te Gent een som van 2312 pond aan zijn

vervaardiging uitgegeven. Heel de legende viel aldus in duigen.

Onze oude draak is dus wel een rasechte Gentenaar die nooit zijn stad heeft verlaten, doch die soms van zijn torenspits naar beneden werd gehaald om verguld te worden en in een historische stoet te worden rondgeleid, waar hij zelfs eens voor “Dulle Griet” zijn tong verloor.

Hij is een der oudste burgers, die echter weinig van zijn oorspronkelijke pracht heeft bewaard: nu eens kreeg hij een nieuw been of een nieuwe staart; dan eens een grotere of kleinere vlerk, een dikkeren buik of een langere tong. Sinds enkele jaren overigens heeft hij zijn trouwen makker verloren, den steenen man, welke in 1870 naar een drogere en veiliger plaats werd overgebracht.

Heel alleen nu, boven, alle daken en kerktorens, mediteert onze draak heel filosofisch over de vroegere tijden, de tijden der Artevelden en der oorlogen, de tijden van voorspoed en ellende, de tijden van groote feestelijkheden en zware onderdrukking... en draait, eeuw in, eeuw uit, gezellig om zijn spil van Noord naar Zuid, van Oost naar West...

Pierre Kluyskens

Nota van de Redactie

Onze lezers zullen inmiddels wel weten dat wij nu aan onze 3e Draak toe zijn. Het stoere beest nam de plaats in van zijn voorgangers op 8 November 1980.